

Znak: WZPS-3.431.1.12.2024.AK
Szczecin, 21 lipca 2025 r.

Pani

Magdalena Puzik

Kierownik

Ośrodka Pomocy Społecznej

w Cedyni

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 3 – 6 czerwca 2024 r. kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cedyni.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały zawarte w protokole kontroli z dnia 23 czerwca 2025 r., podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń dnia 2 lipca 2025 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami¹.

W okresie poddanym kontroli Ośrodek Pomocy Społecznej w Cedyni funkcjonował w oparciu o Statut Ośrodka oraz Regulamin Organizacyjny. Wniesiono uwagi odnośnie

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka wprowadzonego Zarządzeniem Nr 1/2007 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Cedyni z dnia 6 lutego 2007 r., zmienionego zarządzeniem Nr 23/2014 Kierownika OPS w Cedyni z dnia 31 grudnia 2014 r. W ocenie kontrolujących Regulamin wymaga uaktualnienia, tak by zawierał bieżące zadania realizowane przez pracowników Ośrodka.

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadali wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej kwalifikacje. Pracownicy socjalni w okresie podlegającym kontroli podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych był zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

Budynek, w którym znajdował się OPS posiadał bariery architektoniczne, brakowało także udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Do wejścia głównego prowadziły schody bez podjazdu dla wózków. Wejście do Ośrodka, a także pomieszczenia wewnątrz posiadały schody i wysokie progi. W sytuacji obsługi osoby z niepełnosprawnościami obsługa klienta często była umawiana i przeprowadzana w domu klienta. Na zewnątrz budynku nie było zainstalowanego dzwonka przyzywającego pracownika do obsługi klienta. Z uwagi na trudne warunki lokalowe obsługa klienta w Ośrodku odbywała się w korytarzu, przy blacie, często na stojąco nie zapewniając poufności przeprowadzanej rozmowy. Ponadto na dzień kontroli sytuacja lokalowa OPS w Cedyni nie była odpowiednia do kompleksowej realizacji zadań przez pracowników Ośrodka. Małe, zbiorcze pomieszczenia Ośrodka nie zapewniały komfortu pracy pracownikom socjalnym. Pomieszczenia Ośrodka wymagały remontu.

W Gminie Cedynia w kontrolowanym okresie obowiązywała Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cedynia na lata 2018-2023 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cedynia na lata 2024-2029. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cedynia na lata 2018 - 2023 zawierała elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zgodne z przepisami ustawy o pomocy społecznej w momencie uchwalania Strategii. Strategia nie była poddawana monitoringowi i ewaluacji. Pouczono Kierownika Ośrodka, o konieczności podjęcia działań zmierzających do prowadzenia monitoringu, ewaluacji Strategii zgodnie z założonymi w dokumencie działaniami.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cedynia na lata 2024 - 2029 zawierała wszystkie elementy wskazane w art. 16b ustawy o pomocy społecznej. W ocenie kontrolujących dokument zbyt ogólnie określał zdolność podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie Gminy Cedynia do realizacji usług społecznych. Na 35 podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy w sposób szczegółowy określono zdolność do realizacji usług społecznych tylko jednego podmiotu. Pouczono Kierownika Ośrodka, że należy podjąć działania zmierzające do rozszerzenia powyższego dokumentu strategicznego Gminy w ww. zakresie.

Gmina Cedynia sporządziła Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 r. oraz za 2023 r. Dokumenty zostały przedłożone Radzie Miejskiej w Cedyni oraz Sejmikowi Województwa Zachodniopomorskiego w ustawowych terminach, lecz nie zawierały wniosków i rekomendacji, stanowiących podstawę do planowania budżetu na rok następny, co było sprzeczne z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

W okresie podlegającym kontroli Kierownik Ośrodka przedstawiła Radzie Miejskiej w Cedyni sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2022 i 2023 rok, przy czym sprawozdania nie zawierały potrzeb w zakresie pomocy społecznej, co jest niezgodne z art. 110 ust. 9 ww. ustawy.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie tymczasowego schronienia. Zgodnie z art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, w schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Gmina Cedynia zabezpieczyła potrzeby mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych w schronisku dla osób bezdomnych. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog form, w ramach których udzielane jest schronienie, gmina powinna realizować ww. zadanie poprzez każdą z tych form schronienia. Kontrola wykazała, że Gmina Cedynia nie zapewniała miejsc schronienia tymczasowego w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz w noclegowni i w ogrzewalni pomimo podejmowanych w tym zakresie działań.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej Gmina dokonuje zgłoszenia do rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach. Gmina Cedynia zgłosiła zgodnie z zawartymi umowami wszystkie

miejsca tymczasowego schronienia w placówkach dla osób bezdomnych do ww. rejestru. Ponadto Rada Miejska z Cedyni podjęła uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – (uchwała Nr III/29/2024 z dnia 27 czerwca 2024 r.). W kontrolowanym okresie nie było osób z terenu Gminy skierowanych do placówek tymczasowego schronienia.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Obligatoryjny charakter tego zadania wymaga, w szczególności zbadania potrzeb w zakresie tworzenia mieszkań wspomaganych/treningowych na terenie Gminy. Każdy organ administracji publicznej jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy. Tylko w przypadku, gdy zostanie ustalone, że brak jest potrzeby realizacji danego zadania, może nie być ono realizowane. W zakresie pomocy społecznej, ocena czy zadanie wymaga realizacji, jest dokonywana w Strategii. Potrzeba uruchomienia mieszkań treningowych została zbadana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cedynia na lata 2024-2029. Na podstawie przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców Gminy nie wynikała potrzeba tworzenia tego typu mieszkań. Ponadto w 2023 r. Gmina Cedynia złożyła wniosek o dofinansowanie budowy mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w ramach programu „Za życiem”. W związku z budową Centrum Opiekuńczo - Mieszkalnego w Cedyni i zabezpieczaniem osób wymagających wsparcia w tej formie, Gmina wycofała swój wniosek. Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne w Cedyni otwarto 3 czerwca 2024 r. Jednostka docelowo zapewniła 16 miejsc całodobowego pobytu oraz 4 miejsca na pobyt dzienny dla osób o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności. Centrum zagwarantowało mieszkańcom Gminy dostęp do różnorodnego wsparcia skierowanego do osób niepełnosprawnych. Zasady odpłatności za pobyt w Centrum Opiekuńczo - Mieszkalnym w Cedyni określono stosowną uchwałą.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej należy zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w

formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Ustalono, że w kontrolowanym okresie Gmina terminowo realizowała ww. zadanie.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Cedynia nie realizowano usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, określonych w art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej. Gmina nie prowadziła również domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. W przypadku konieczności zapewnienia całodobowej opieki osoby wymagające tej formy pomocy kierowane były do domów pomocy społecznej na terenie innych gmin.

Zgodnie z art. 46 ustawy o pomocy społecznej Gmina Cedynia świadczyła poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne osobom i rodzinom, które miały trudności lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Mieszkańcy mogli korzystać z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego przez psychologa, prawnika oraz konsultanta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy domowej. Różnorodne formy pomocy w tym zakresie były dostępne dla mieszkańców Cedyni w siedzibie Ośrodka, Urzędzie Miejskim w Cedyni oraz w siedzibie Cedyńskiego Ośrodka Kultury i Sportu.

Ustalono, że Rada Miejska w Cedyni dnia 27 czerwca 2024 r. przyjęła uchwałę nr III/30/2024 określającą zasady sprawiania pogrzebu oraz zwrotu kosztów pogrzebów realizowanych przez Gminę Cedynia.

W oparciu o przedłożone dokumenty ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Cedyni realizował zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej oraz świadczenie pracy socjalnej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości.

W sprawach dotyczących przyznawania zasiłku stałego stwierdzono nieprawidłowości mające istotne znaczenie dla prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych. W jednej ze spraw zasiłek stały przyznano bez przeprowadzenia aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej, który nakłada obowiązek jego aktualizacji w przypadku zmiany sytuacji osoby ubiegającej się o świadczenie. Zasiłek stały przyznano na podstawie

wcześniejszego wywiadu przeprowadzono w celu ustalenia prawa do innych świadczeń. Wywiad nie został zaktualizowany. W części C kwestionariusza wywiadu nie zostały sformułowane wnioski pracownika socjalnego, co narusza § 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893 ze zm.), który zobowiązuje pracownika socjalnego do dokonania analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wniosku z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

W części przyznanych decyzji wypłata świadczenia następowała przed uprawomocnieniem się decyzji, co narusza art. 130 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572). Ponadto decyzja nie zawierała pouczenia o prawie do odwołania się, co narusza art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

Kontrolowanym decyzjom administracyjnym przyznającym zasiłek stały, którym nadano nadano rygor natychmiastowej wykonalności, nie wskazano podstawy prawnej ani nie uzasadniono przesłanek jego zastosowania, co narusza art. 108 § 1 k.p.a. Brak odpowiedniego uzasadnienia uniemożliwia weryfikację zasadności zastosowania rygoru. Ponadto w rodzinnych wywiadach środowiskowych, które stanowiły podstawę do wydania decyzji, nie wskazano, że ustalono okoliczności uzasadniające konieczność bezzwłocznego wykonania decyzji. W części przypadków brakowało precyzyjnego opisu sytuacji socjalnej i bytowej osoby ubiegającej się o pomoc. Pracownik nie wnioskował o realizację decyzji w trybie art. 108 k.p.a. Mając na uwadze, że kwestionariusz wywiadu środowiskowego jest istotnym elementem postępowania administracyjnego, po przeprowadzeniu, którego wydaje się decyzję administracyjną, oba dokumenty muszą być ze sobą spójne. Po przeanalizowaniu decyzji administracyjnych dotyczących przyznania innych świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności w zakresie zasiłku okresowego, posiłku, usług opiekuńczych stwierdzono również nieuzasadnione przypadki nadawania decyzjom rygoru natychmiastowej wykonalności.

Ponadto w uzasadnianiu czterech decyzji (wskazanych na stronie 16 protokołu kontroli) wpisywano inną główną przyczynę ubiegania się o pomoc niż wynikającą z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego np. w uzasadnieniu wpisano ciężką chorobę i ubóstwo zamiast niezdolności do pracy z powodu wieku, lub długotrwałą i

ciężką chorobę, ubóstwo, a nie wskazano niepełnosprawności. Jedna decyzja, w części uzasadnieniu nie odnosiła się do przesłanek związanych z niepełnosprawnością klienta, mimo, że były one kluczowe w kontekście przyznania zasiłku stałego.

W sprawie wskazanej na str. 17 protokołu, osoba ubiegająca się o pomoc społeczną zwracała się o pomoc na zakup żywności, środków czystości, leków, pampersów. W kontrolowanym przypadku została przyznana pomoc społeczna w formie zasiłku stałego. Nie odniesiono się do potrzeb zgłoszonych w podaniu. W ocenie zespołu kontrolującego na konkretne zgłoszone potrzeby powinien zostać przyznany zasiłek celowy.

W kontrolowanym przypadku przy przyznawaniu zasiłku stałego, opisanym na str. 17-18 protokołu kontroli, pracownik socjalny nie ustalił w trakcie wywiadu środowiskowego potrzeb i oczekiwań osoby ubiegającej się o pomoc społeczną (w części B kwestionariusza wywiadu lakonicznie wpisano jedynie, że, cyt.: „www. oczekuje pomocy finansowej”). Stwierdzono, że nie został zrealizowany obowiązek informacyjny, wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

W kwestionariuszu rodzinnych wywiadów środowiskowych (część IV, aktualizacja wywiadu) w sprawach zakończonych decyzjami administracyjnymi przyznającymi zasiłek stały w części wywiadu A-9 dotyczącej „dotychczas otrzymywanych świadczeń - na podstawie ostatniej decyzji” zbyt lakonicznie opisywano przyznane świadczenie jako, cyt.: „zasiłek”, co nie pozwalało na pełne rozeznanie sytuacji osoby wnioskującej o pomoc. Ponadto w dokumentacji osób, którym przyznano zasiłek stały w oświadczeniach klientów nie było wpisanej daty złożenia oświadczenia.

W związku ze stwierdzonymi błędami poinstruowano Kierownika Ośrodka o konieczności starannego i rzetelnego sporządzania rodzinnych wywiadów środowiskowych w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin ubiegających się o przyznanie pomocy. Należy też zwiększyć nadzór nad prowadzonymi przez pracowników postępowaniami administracyjnymi. Kierownik OPS powinien wdrożyć system przeglądu sporządzanej dokumentacji i wydawanych decyzji w celu eliminacji błędów.

Ponadto w jednym kontrolowanym przypadku w wydanej decyzji administracyjnej stwierdzono nieprawidłowe oznaczenie organu – organem wydającym był Ośrodek Pomocy Społecznej w Cedyni, zamiast Burmistrza Cedyni. Pouczono Kierownika

Ośrodka o konieczności prawidłowego oznaczania wydawanych decyzji administracyjnych.

W kontrolowanych sprawach (opisanych na str. 19) dotyczących przyznania zasiłku okresowego, osoby ubiegające się o pomoc społeczną zwracały się o pomoc np. na zakup żywności, środków czystości czy opału. W trakcie wywiadów środowiskowych pracownik socjalny ustalił, że klienci oczekują tego typu wsparcia. W badanych przypadkach, na zgłoszone potrzeby, został przyznany zasiłek okresowy. W jednym przypadku nie odniesiono się do prośby dotyczącej przyznania środków na zakup żywności. W kolejnym nie odniesiono się do prośby dotyczącej środków na zakup żywności i środków czystości. Został przyznany zasiłek okresowy, a w decyzji wskazano, że świadczenie przyznano na potrzeby zawarte we wniosku. W kwestionariuszu wywiadu odnotowano, że klientka zwróciła się z prośbą o pomoc finansową, ale nie odniesiono się do prośby zawartej w podaniu: ani nie przyznano zasiłku celowego, ani nie odmówiono pomocy, nie ustalono innych form wsparcia. Przy przyznawaniu pomocy należy uwzględnić zgłaszane potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy, jeżeli odpowiadają one celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto z analizy kwestionariuszy wywiadów środowiskowych wynika, że w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego osoby ubiegające się o pomoc społeczną nie zostały poinformowane o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy, przez co nie został zrealizowany przez pracownika socjalnego obowiązek informacyjny, wynikający z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

W jednym kontrolowanym przypadku dotyczącym przyznania zasiłku okresowego decyzja nie zawierała pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 K.p.a.

W jednym przypadku opisanym na str.20 protokołu w uzasadnieniu decyzji przyznającej zasiłek okresowy wskazano, że zasiłek został przyznany w maksymalnej, możliwej do przyznania kwocie. Tymczasem w tych przypadkach zasiłki przyznano w kwocie minimalnej, obliczonej zgodnie z art. 38 ust.3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Wobec powyższego poinformowano Kierownika Jednostki o konieczności zachowania rzetelności przy sporządzaniu decyzji administracyjnych.

W przypadku opisanym na str. 20 protokołu przed przyznaniem zasiłku okresowego pracownik socjalny nie przeprowadził aktualizacji rodzinnego wywiadu

środowiskowego. Wniosek wpłynął do Ośrodka 4 kwietnia 2024 r. Pomoc „doplanowano” do wywiadu przeprowadzonego 17 stycznia 2024 r. Decyzja została zrealizowana w trybie art. 108 k.p.a. choć nie wskazano w niej przesłanek uzasadniających wyjątkowo ważny interes strony. Ponadto w podstawie prawnej decyzji nie powołano się na art. 108 k.p.a.

W kontrolowanym okresie w Gminie Cedynia były realizowane usługi opiekuńcze. Przyznawanie i odpłatność za usługi regulowała uchwała Nr XXIV/245/2005 Rady Miejskiej w Cedyni z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat, jak również tryb ich pobierania oraz późniejsze zmiany do tej uchwały. W ww. uchwale w §3 w tabeli nieprawidłowo określono procentowe przedziały dochodowe, które nie pozwalały na ustalanie odpłatności dla osób, które posiadały dochód w wysokości, np. 100,8%, 150,1%, 150,2%, 150,9%, itd., kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Poinstruowało Kierownika Ośrodka o konieczności zgłoszenia projektu zmian do ww. uchwały w celu prawidłowego ustalenia przedziałów dochodowych.

W wyniku kontroli ustalono, że wszystkie decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie usług opiekuńczych, w podstawie prawnej zawierały jednocześnie art. 50 ust. 1 i ust. 2 ustawy. Przywołane przepisy ustawy wskazują dwie różne grupy osób, które są uprawnione do pomocy w formie usług opiekuńczych: są to osoby samotne oraz osoby posiadające rodzinę. Jednoczesne wskazywanie w podstawie prawnej art. 50 ust. 1 i ust. 2 ustawy jest nieuzasadnione. Mając na uwadze powyższe, w wydawanych decyzjach należy wskazywać art. 50 ust. 1 lub 50 ust. 2 ustawy. Decyzje nie wskazywały zakresu usług oraz miejsca świadczenia usług opiekuńczych – zawarta w nich była jedynie informacja o zakresie usług wynikająca z przepisów. W przeprowadzonych rodzinnych wywiadach środowiskowych nie ustalono dokładnego zakresu usług opiekuńczych, co stanowiło naruszenie art. 50 ust 5 ustawy o pomocy społecznej.

Wszystkim skontrolowanym decyzjom został nadany tryb art. 108 § 1 k.p.a. W decyzjach nie wskazano wyjątkowo ważnego interesu strony. Nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności nie zostało uzasadnione. W rodzinnym wywiadzie środowiskowym pracownik socjalny nie wskazywał art. 108.

Ponadto w uzasadnieniu decyzji znajdował się nieprawidłowy zapis dotyczący naliczania odpłatności za 1 godzinę usług opiekuńczych (opisany na stronie 25 protokołu kontroli).

W kontrolowanym okresie Gmina realizowała dożywanie w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P z 2018 r., poz.1007) oraz wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (M.P z 2023 r., poz. 881). W dokumentacji osób otrzymujących posiłki oraz zasiłki celowe przyznane na podstawie decyzji w ramach realizacji powyższych programów stwierdzono, że niektórym decyzjom został nadany tryb art. 108 § 1 k.p.a. W rozstrzygnięciu decyzji wskazano, że cyt. „ze względu na wyjątkowo ważny interes strony.” W decyzjach nie wskazano o jaki interes strony chodzi. Nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności nie zostało uzasadnione. W kwestionariuszu wywiadu środowiskowego nie było wniosków pracownika socjalnego będących podstawą do realizacji pomocy w trybie art. 108 § 1 k.p.a., co stanowiło naruszenie § 4 ust. 2 rozporządzenia.

Ponadto niektóre decyzje nie zawierały wszystkich elementów określonych w art. 107 § 1 k.p.a. - nie wskazano pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. Realizowano także nieprawomocne decyzje, co jest sprzeczne z art. 130 § 1 k.p.a.

W wyniku przeprowadzonej kontroli w OPS w Cedyni stwierdzono nieprawidłowości dokumentowania pracy socjalnej oraz w zakresie realizacji kontraktów socjalnych.

Dokumentacja pracy socjalnej prowadzona była w sposób ogólnikowy i niesystematyczny. Sporządzane notatki były zbyt lakoniczne, pozbawione dat oraz nie zawierały opisu konkretnych czynności podejmowanych przez pracownika socjalnego. Część zapisów miała charakter zbiorczy odnosząc się do kilku spotkań, bez możliwości odtworzenia przebiegu pracy z klientem. Taki sposób dokumentowania nie pozwalał na właściwą ocenę jakości podejmowanych działań. W wielu przypadkach ograniczono się do przyznawania świadczeń pieniężnych, bez wskazywania dodatkowych form wsparcia. Taki sposób działania mógł prowadzić do utrwalania bierności klientów systemu pomocy społecznej.

W dokumentacji badanych spraw brakowało wymaganych elementów kontraktu socjalnego, w szczególności ocen realizacji działań, które powinny zostać sporządzone zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

8 listopada 2010 r. W wielu przypadkach nie prowadzono monitoringu postępów klienta ani nie dokumentowano realizacji ustaleń zawartych w kontrakcie. Brakowało także informacji czy określone działania zostały wykonane, a także oceny ich efektywności. W badanym okresie kontrakty socjalne nie były wykorzystywane jako narzędzie aktywnej pracy z osobą lub rodziną.

Wobec powyższego konieczne jest przeszkolenie pracowników socjalnych w zakresie prawidłowego konstruowania i realizacji kontraktów socjalnych oraz rzetelnego dokumentowania pracy socjalnej, co jest niezbędne do skutecznego rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych klientów.

W odniesieniu do wskazanych w treści protokołu uchybień i nieprawidłowości wyeliminowanych lub niemających wpływu na przyznanie świadczenia udzielono instruktażu podczas kontroli, osobie kierującej Ośrodkiem w dniu kontroli, w związku z czym nie sformułowano zaleceń.

Stwierdzone nieprawidłowości wynikały z braku rzetelności osób prowadzących sprawę, a także niewystarczającego nadzoru ze strony Kierownika Ośrodka. Były również skutkiem niedostatecznej liczby szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji określonych w art. 119 ust. 2 pkt 6 u.p.s., w szczególności z zakresu ustawy o pomocy społecznej i ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

Za stwierdzone w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości odpowiedzialny był Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Cedyni.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zalecam:

jako zalecenia zwykłe:

w obszarze dokumentów strategicznych:

1. przygotowywać i przekazywać, określoną przepisami Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej, wraz z rekomendacjami wskazanymi w art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze procedur Gminy:

1. zapewnić udzielenie pomocy w formie tymczasowego schronienia: w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni, z

wykorzystaniem dostępnych procedur określonych przepisami ustawowymi, zgodnie z art. 48a ust. 1 i 4, w związku z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze dokumentacji Ośrodka:

1. wykazywać potrzeby w zakresie pomocy społecznej w corocznym sprawozdaniu z działalności ośrodka składanym radzie gminy zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej,
2. przy dokumentowaniu pracy socjalnej wprowadzić wyczerpujące opisy konkretnych czynności podejmowanych przez pracownika socjalnego z uwzględnieniem dat,
3. przeprowadzać aktualizację rodzinnych wywiadów środowiskowych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
4. dokonywać diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formować wnioski w kwestionariuszach rodzinnego wywiadu środowiskowego zgodnie z w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
5. stosować wzór kontraktów socjalnych, w tym ocenę realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym. stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie kontraktu socjalnego,

w obszarze wydawanych decyzji:

1. w sposób uzasadniony stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności, zgodnie z art. 108 § 1 k.p.a.,
2. w treści decyzji administracyjnych uzasadniać faktyczną podstawę, tj. wyjątkowo ważny interes strony stosując zapisy art. 108 k.p.a.,
3. w decyzji pouczać stronę o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.
4. w podstawie prawnej decyzji w przedmiocie usług opiekuńczych wskazywać art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych,
5. wskazywać zakres oraz miejsce świadczenia usług opiekuńczych, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze pomocy dla klienta:

1. zobowiązać pracowników socjalnych do udzielania klientom Ośrodka pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej oraz dokumentowania czynności informowania stron o konkretnych przysługujących im uprawnieniach,

jako zalecenie znaczące:

w obszarze pomocy dla klienta:

1. wydawać decyzje administracyjne odnoszące się do zgłaszanych potrzeb osób i rodzin korzystających z pomocy, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
2. zwiększyć wykorzystywanie kontraktów socjalnych w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny, wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu danej osoby.

Ponadto należy zorganizować, zgodnie z zasadami dostępności, punkt obsługi bezpośredniej klientów w taki sposób, by proces obsługi klienta odbywał się w miejscu przyjaznym gwarantującym sprawną i kompleksową obsługę oraz możliwość przeprowadzenia poufnej rozmowy.

Należy też podjąć działania w celu poprawy sytuacji lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Cedyni, by stworzyć odpowiednie warunki pracy pracownikom umożliwiające sprawną realizację zadań.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że zalecenie pokontrolne z poprzedniej kontroli kompleksowej nie zostało zrealizowane, mianowicie - uzasadnione stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności w decyzjach administracyjnych, zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Wobec powyższego, nałożenie kary będzie przedmiotem odrębnego postępowania administracyjnego.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

– właściwy podpis na oryginale –

Do wiadomości:

Pan Piotr Głowniak

Burmistrz Gminy Cedynia